

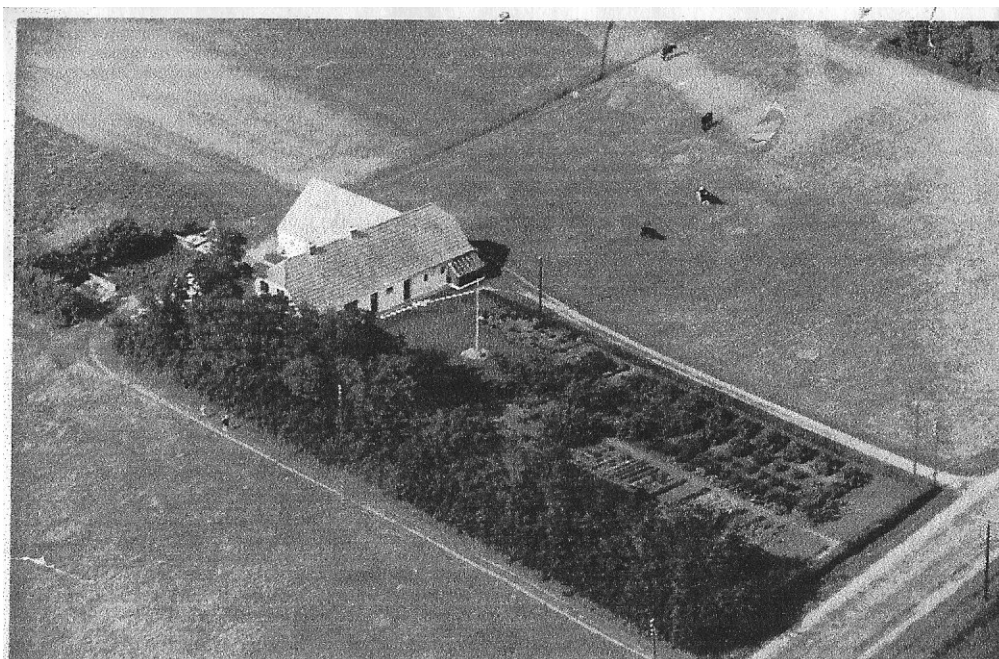
## Vores feriedreng Henk fra Holland

*Fortalt af Hans Melgaard, som stammer fra husmandstedet Landlyst i Vendsyssel*

*Både Hans Melgaards farfar og far skrev dagbogsnotater livet igennem. Og da faderen Alfred Melgaard gik på pension, brugte han disse notater som forlæg til sine erindringer, som sammen med en omfattende brevveksling fylder små 2000 A4 sider. Hans Melgaard har sendt de sider, der omhandler Henk eller Hendrik Pardoen, som han egentlig hed, sammen med sin egen beretning om et langt bekendtskab, der tog sin begyndelse i foråret 1946. (red)*

- I marts 1946 var der et opslag i den lokale Baptistkirke i Sæby fra "Baptisternes Hollandshjælp". Min far Alfred Melgaard gav tilsagn om at tage en dreng i pleje.

Den 22. april 1946 skriver Far: "Nu har vi fået vor hollænderdreng. Han er 10 år og skulle kun have været 7-8 år, så han kunne bruge Hans' aflagte tøj. Nu er han stor og 10 år. Det gør det vanskeligt at skaffe tøj til ham." (Henk var et år ældre end Hans)



*Luftfoto af familien Melgaards husmandssted Landlyst i 1950. På bagsiden har Alfred Melgaard skrevet: "Kære Hendrik! Her har du et Luftfoto af Landlyst. Du kan måske øjne Hans og Birte og du kan let se køer og kalve på marken. Hvordan har du det? Hører vi snart fra dig? De bedste hilsner fra Fam. Melgaard".*

Om familien Melgaards situation under og efter besættelsen fortæller sønnen Hans:

- Vi havde et lille husmandsbrug på små 5 tdr. land tør, sandet jord. Mine forældre var vegetarer, vi levede af det, vi selv kunne dyrke. Mor lavede kartoffelmel af kartofler og sirup til bagning af sukkerroer. Selv om det var forbudt, så kærnedede vi smør af fløde og mælk af egne 2 køer.

Vi var meget fattige. Der var ikke indlagt elektrisk lys, vi fyrede med tørv, der gav løbesod. Der var meget koldt i disse vintre. Vi børn sov i stuen, der var det eneste rum, der kunne varmes op. Men ikke desto mindre havde mine mindre søskende vanter på i seng. De var bundet fast for at undgå frostskafer. Når vi vågnede om morgenen, var der rimfrost på væggene.

Min far var Unitar og tilsluttet Kvækernes samfund. Vi kom i Baptistkirken. Her var der højt til himlen og frihed til at tænke - modsat Indre Mission, der talte mennesker ned i Helvede.



*Hendrik Pardoën ca. 13 år gammel*

- Vi to drenge legede godt sammen. Vi lavede blandt andet en forening, som vi kaldte DLK, Den Lille Klub, inspireret af den lokale ugeavis, der hver uge skrev om DLK, Dansk Landbrugs Kreatureksport. Vi klippede ord ud af aviserne og limede dem ind i et kladdehefte, som var vores protokol.

#### **Uddrag af Alfred Melgaards erindringer:**

##### **Brev fra Holland den 6. maj 1946:**

*(brevet er skrevet af en hollænder, der kunne lidt dansk. Derfor det lidt ubehjælpelige dansk. red)*

"Kær Familie Melgaard

Hjertelig tak for det brev, som vi modtages fra Dem, og det glæder os meget. Først kunne vi naturligvis ikke læse, men vi har fundet en gode bekendt, som det vil oversætte til hollandske sprog, og han er også venlig og skrives et brev for os til Dem i Deres dejlige dansker sprog, og så kunne vi alligevel begribe hinanden. Det tysker brev fra præsten, kunne vi vel en lidt læse, og det er ikke forbavsende, fem år lange har vi ikke anderledes hørt og set, men lykkelig er vi nu fri igen. Vi har det meget hård og vanskelig, særdeles det sidste år, vore børn lider meget i denne tid. Derfor er vi også meget taknemmelige over, at to af vore børn, det nu have så godt. Da Henk (således kaldes en ved hans navn) har vel fortalt, at sin søster Janny også er i Danmark, men langt fraliggende fra Dem.

Hun har det også rigtigt godt, hun er hos en kolonialhandler, og der er ingen børn, Henk skrives, at det er 140 km langt fraliggende fra Dem, og det er ikke, hvad vi kaldes nær ved.

Vi have 4 børn, Janny er 7 år, Trunsje er 5 år og en lille dreng fra 1 1/2 år. Det er meget stille nu to er gået bort. Det glæder os meget, at Henk har det så godt hos Dem, og at han kan have sine Sans hos Dem. Vi er Dem alle meget taknemmelig for Deres godhed. Vi er vel baptister, som Henk sikker Dem fortæller, og vi er meget glade, at De også er hjem der. Derfor har vi også vore børn ladet rejse med en rolig hjerte, og vi vide, at Gud også er i Danmark og også der ser på vore børn og vil bevare. Vi håbe, at Henk kærlig og lydlig vil være, og at De ikke for meget besvær skal have fra ham. Vi har det vel trykket på hans hjerte, men han er ung og tænker vel ikke altid dertil.

Vi have et stort brev skrevet til ham, og det skal mulig glæde ham.  
Nu kærlige mennesker, vi håber at skrive igen engang.  
Modtag vore hjertelig tak og mange hilsen fra deres hengivne  
Fam. Pardoen

N.B. Adresse fra vores Janny er: Familie P.H. Petersen  
Lundeborg pr. Gudme, Fyn.

N.B. Jeg bedes Dem undskuld for di mange fejler, som jeg skrives. Jeg har været for 16 år siden i Deres gode Danmark og har i nogle måneder lært Deres sprog.

Når De skrives til fam. Pardoen, vær så venlig og skrives, om De kan læse og forstå, hvad jeg skrives. Jeg har været i Nibe, Aalborg, Blokhus, Ræbild osv. Og jeg har mange venner i Danmark.

Leve Danmark      Leve Holland".

#### *Uddrag af Alfred Melgaards svar til Hendriks familie i Holland den 12. maj 1946:*

"Vi er i Danmark nu tvunget til at huse og føde 200.000 tyske Flygtninge fra det østlige Tyskland, der er flygtet fra Russerne. Det har knebet med Tøj til Henrik og til vore egne Børn. Direktørfruen på Sæby Skotøjsfabrik har købt et Sæt Tøj til Henrik og Sko. Skotøjsfabrikken ejes af Babtister.....Vi kan godt læse jeres oversætters brev".

#### *Hendrik rejste tilbage til Holland midt i juli 1946 og et stykke tid efter modtager familien et brev fra familien Pardoen:*

Den Haag 1.8.46

Kære familie Melgaard

I skal tænke, hvad vare det længe, for vi høre noget fra Hendrik, men det er om vor tolk har været på ferie, så har vi ventet med at skrive, nu er han igen og er så venlig at oversætte vor brev.

Men først vil jeg hjertelig takke Dem for alt og alt godt som Hendrik nyder hos Dem, han er fuld af lov over Dem alle og har også meget sin sans hos Dem. Hendrik ser meget godt ud og bliver meget flink.

Rejsen til Holland var godt, og børnene kommer i godt helbred hjemme. Også vore datter har haft en meget god tid, og nu vil begge spare til at komme næste år til Danmark igen. Vi har Dem også sendet et billede fra vor familie, men som Hendrik fortæller, har De ikke modtages det, det er skade eller få Dem senere!

Hendrik skal selv skrives et lille brev, og når De selv vil skrive til os så kan De tro, at vi altid bliver taknemlig derfor, vi finder det altid morsomt.

Og når De kommer her i Holland, så tro fast, at De er hjertelig velkom.

Vi skal aldrig glemme Dem og alt, hvad De gøre for vor dreng, og vi skal altid en taknemlig erindring have til Dem.

Nu vil jeg slutte for denne gang, da det vil blive for meget til oversætte og jeg vil også skrive til min datters plejeforældre.

Nu kære mennesker nok en gang hjertelig tak for alt og alt godt, hvad De gør for vore dreng.

Gud velsigne Dem for alt Deres kærlighed og gode bekymring. Modtag en hjertelig hilsen  
fra Deres fam. Pardoen.

Kære familie Melgaard!

Jeg er godt kommet hjem, vi har en godt rejse, og jeg vil gerne komme engang igen til Danmark. På skole er jeg blevet i samme steds, for jeg har været længe i Danmark.

Og Dem alle mange tak for de dejlige tid, som jeg har været hos Dem.

Hilsen fra Hendrik.



*Hendrik Pardo som ca. 17 årig*

*Korrespondancen mellem de to familier fortsatte:*

#### **Brev til Holland den 8.9.46**

Kære Hendrik, kære allesammen!

Først et par ord til Hendrik. Nu har vi fået børnene fotograferet, og så skal du have et billede, så du ikke glemmer, hvordan de ser ud.

Sidste tirsdag fik den brogede ko en pæn lille broget (sort og hvid) kalv, og den vil vi beholde, til den bliver ko, så den får du jo nok at se, når du kommer til næste sommer. Vi har også den røde kalv endnu, så nu har vi i alt 4, og vi får nok snart 2 grise, så bliver kostalden helt fuld.

Hans og Mor rejste til København og Falster sidst i juli. Det er en lang rejse, men de kom med lyntog, som går hurtigere end eksprestog, så varer det kun 8 timer herfra og til København. – Siden de kom hjem har de gjort tørv i stand, så at Hans har tjent til et sæt nyt tøj, foruden 6 kr til at købe julegaver for.

Hans har været lidt syg de sidste par dage, fordi han har spist for mange blommer og æbler, men i dag kan han nok gå i søndagsskole.

Og så til Hendriks forældre: Tak for det pæne brev. Det er altid rart at møde taknemmelighed, men ellers er det jo os, der har grund til at være taknemmelige, fordi vi er så lykkelige at leve i et land, der ikke er blevet ramt så hårdt af krigen.

Desværre tror jeg ikke, vi vil slippe så let over det næste gang, for det ser ud, som om alt går op i militær nu, også her i vort før så fredselskende land. Tyskerne led nederlag i krigen, men Nazismen og dens broder Militarismen sejrede desværre.

Vi har ikke fået nogen billeder fra jer, så det brev må være gået tabt, men I har vel fået de billeder, vi sendte i juni?

Vi ville gerne en tur til Holland og besøge jer, men det bliver nok for dyrt for os. Jeg har læst en hel del om Holland, men det er jo noget andet selv at se landet. Måske kan Hans om 2-3 år følge med Hendrik hjem en tur, når Hendrik har været her på sin årlige sommerferie.

De bedste hilsner A. Melgaard

*I sommeren 1948 kommer Henk Pardoen igen på besøg hos familien Melgaard. Alfred Melgaard skriver i sine erindringer, at hans kone, Kirstine Melgaard, rejser ham i møde.*

- Da Hendrik fik øje på hende på Fredericia banegård blev han lykkelig. Det lod til, at han var den eneste, der blev hentet i Fredericia, så Stinne blev en slags rejsefører for alle de børn, der skulle til Nordjylland. De 6 ugers ferieophold, Hendrik havde denne gang, blev meget mere vellykket end det forrige, der havde varet i 3 måneder. Denne gang var han nemlig den eneste hollænder på egnen, hvad der tvang ham til at lære noget af vort sprog, mens han ved det forrige besøg havde haft så mange landsmænd at tale med, at han helt opgav at lære dansk.

Mens han var her, gik Chaplins "Diktatoren" i Sæby biograf, og den 11. august – vores bryllupsdag – tog jeg Hendrik og Hans med i biografen, for at de kunne få set, hvor mesterligt Chaplin var i stand til at gøre Hitler og konsorter til grin. Det blev en stor oplevelse, også for Hendrik. Han var nu i stand til at fortælle noget om, hvor grufuldt der havde været i Holland under krigen. Hans fader havde været slavearbejder i Tyskland men kom syg hjem, og hans moder havde måttet sende Hendrik og søsteren Hanny fra Haag til hendes forældre, der boede på landet i den østlige provins i Holland, og den tur havde de måttet gå til fods. De havde gået i flere dage, før de nåede frem, og engang havde en tysk vagtpost skudt efter dem. Undervejs havde de levet af roer, som de tog på markerne. Det havde været en streng tur, men forældrene havde ikke mad til dem. Det var bedre at være ude på landet.

Den 2. september, da Hendrik skulle tilbage til Holland igen, fulgte jeg med ham til Aalborg, og der var vi heldige at støde på flere af hans rejsefæller og deres ferieværter, og de lovede at sørge for, at han kom til Fredericia og der afleveret til det hollandske Røde Kors.

### **Brev fra Den Haag 10. september 48**

Kære familie Melgaard

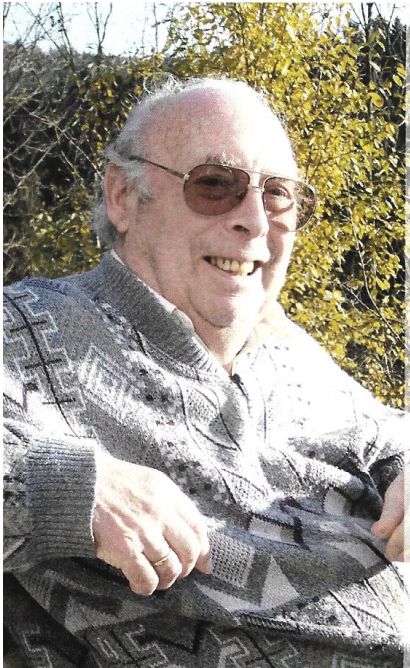
Hjertelig tak for dejlige ferie, som Hendrik have hos Dem. Jo, ferie er hurtig forbi, og det finder Henk skade, men han håber på næste ferie, og når Hans vil gøre en tur til Holland, så skal du være hjertelig velkom. Vi har godt spiset fra haven, hjertelig tak derfor, men nu skal vi endnu betale mange rejsepenge, for de så mange penge betale for rejse fra Sæby til Fredericia frem og tilbage. Vær så god at skrive, hvor meget det er, så vil jeg prøve at sende penge til Dem. Vi er meget taknemlig for, De vær så venlig at hente ham i Fredericia.

Nu kære mennesker, vi ønsker Dem Guds velsignelse og mange tak for alt, hvad De gøre for Henk og hjertelig hilsen fra Deres hengivne venner i Holland.

Fa. Pardoen

Alfred Melgaard skriver i sine erindringer:

- Vi frabad os dog, at de skulle sende os penge. Så vidt jeg husker rejste Hendrik gratis med toget, så at vor eneste ekstraudgift til rejser var Stinnes billet fra Kolding til Vejle og derfra til Fredericia samt min og Hendriks billetter med rutebilen til Aalborg, da han skulle hjem.



*Det sidste billede af Hendrik taget kort før familien annoncerede hans død.  
Det er venligst stillet til rådighed af familien i Holland.*

*Sidst i 1950'erne kom Hendrik Pardoen igen på besøg i Sæby. Denne gang sammen med sine to søstre. Og selv tog Hans Melgaard i 1958 på tommelfingeren gennem Tyskland til Haag for at besøge Henk og hans familie et par dage.*

*Også faderen, Alfred Melgaard, besøgte den hollandske familie engang i 1970'erne. Det samme gjorde Hans' søster.*

*Siden sås de ikke, men kontakten blev opretholdt med fødselsdags- og julehilsner lige til Hendrik Pardoens død i august 2016.(red)*